

ویژگی های رشدی کودکان ۷ تا ۱۱ سال

منبع : روانشناسی رشد (۱)
مؤلف : دکتر سوسن سیف و همکاران

دکتر حسین لشکری

مشاور کودک و نوجوان، تحصیلی و شغل

سایت

www.basiratenovin.com

اینستاگرام

@basirate_novin

کودکان هفت تا یازده سال

(۱) دوره ی **کودکی دوم** از شش سالگی شروع و تا یازده سالگی ادامه دارد .

(۲) تا قبل از مرحله ی بلوغ جنسی فرد (یازده تا دوازده سالگی) کودکی ادامه دارد .

(۳) ابتدای این دوره برای بیشتر کودکان با ورود به مدرسه آغاز میشود .

(۴) ورود به مدرسه و کلاس اکثر کودکان را دچار نوعی عدم تعادل می کند و سازگاری آنها را با نیازها و انتظارات جدید با دشواری همراه می سازد .

(۵) این تغییرات برای همه کودکان در یک سن واحد اتفاق نمی افتد و ممکن است کودکان از این جهت تفاوتها زیادی با یکدیگر داشته باشند .

نگاه والدین به کودکان این دوره :

(۱) بسیار پردردسر و پر زحمت جلوه میکنند .

(۲) چندان دقت و مسئولیتی (خصوصا پسران) در حفظ و نگهداری لباسها و ... از خود نشان نمی دهند .

(۳) نسبت به ظاهرشان بی قید و بی توجه هستند .

(۴) نوعی بهم ریختگی و شلوغی را در وسایل و... در محیط منزل به خوبی میتوان مشاهده کرد .

(۵) بین خواهران و برادران در محیط منزل دعوا و ستیزه بیشتری صورت میگیرد .

نگاه معلمان و مربیان به کودکان این دوره :

(۱) این دوره را دوره آموزش **مقدماتی** و یادگیری اصول و مبادی علم و دانش نامگذاری می کنند

(۲) در این دوره کودک باید **مهارت های ضروری** مشخصی که در متن برنامه های آموزش و پرورش است ، فرا بگیرد .

(۳) در این دوره عادت به **کم کاری** یا **پرکاری** و یا **کار متناسب** با ظرفیت در فرد به وجود می آید و در طول زندگی آینده و بزرگسالی نیز پابرجا می ماند .

نگاه روانشناسان به کودکان این دوره :

(۱) **سن همانند سازی** یعنی گرایش به دسته و گروه بعبارت دیگر دوره ای که کودکان به پذیرفته شدن در گروه و تایید از جانب اعضای دسته و گروه توجه زیادی می کنند .

(۲) **سن خلاقیت** یعنی اگر کودکان در این دوره با موانع محیطی یا استهزای بزرگسالان و همسالان روبه رو نشوند ، میتوانند انرژی خود را در جهت فعالیتهای خلاق سوق دهند .

نکته : البته پایه و شالوده ی روحیه ی خلاق در دوره ی **کودکی اول** ریخته می شود ، اما توانایی استفاده از آن در فعالیتهای ابتکاری ، در دوره ی کودکی دوم به وجود می آید .

(۳) **سن بازی** منظور بازی های هدفمند و سازمان یافته است بازیهای دوره ی کودکی اول اکثرا با بازی های دوره ی کودکی دوم متفاوت است زمانی که کودکان وارد مدرسه میشوند ، میزان بازی آنها درمقایسه با دوره ی قبل **کمتر** می شود .

ابعاد رشد در دوره ی کودکی دوم :

الف (رشد جسمی

ب (رشد گویایی و تکلم

ج (رشد شناختی

د (رشد اخلاقی

ح (رشد عاطفی

و (رشد اجتماعی

ی (رشد جنسی

الف (رشد جسمی :

۱- **قد** : افزایش متوسط قد در این دوره بین ۵ تا ۸ سانتی متر است - بلندی قد یک دختر متوسط یازده ساله ، ۱۴۷ سانتی متر و بلندی قد یک پسر متوسط در همین سن نیز تقریبا همین اندازه (تا حدودی کمتر) است .

۲- **وزن** : میزان افزایش سالانه ی وزن یک دختر یازده ساله به طور متوسط ۴۰ کیلوگرم و وزن یک پسر یازده ساله به طور متوسط حدود ۳۹ کیلوگرم است .

۳- **تناسب بدن** : تنه در این دوره دراز تر و باریک تر - گردن قوی تر - سینه و شکم پهن تر - پیشانی پهن تر - بازوها و ساق ها دراز تر - دهان و آرواره بزرگتر - دست ها و پاها به آرامی و به مقدار کمی بزرگ تر می شود .

۴- **مهارت های حرکتی** : مهارت های فردی ، اجتماعی ، آموزشی ، بازی ، راست دستی و چپ دستی .

چرا کودکان دوره ی ابتدایی از نظر جسمانی تفاوت های زیادی با هم دارند ؟

۱ - ساختمان بدنی : وراثت (ژنتیک) محیط

۲ - تغذیه و بهداشت

۳ - فشار های عاطفی

۴ - هوش

۵ - تفاوت های جنسیتی

ب) رشد گویایی و تکلم

همزمان با افزایش سن ، کودکان در می یابند که تکلم وسیله ای ضروری برای کسب پذیرش گروه همسالان و همچنین وسیله ای ضروری برای ارتباط با بزرگسالان است . بنابراین سعی می کنند در این دوره تکلم خود را با سرعت پیشرفت دهند.

عوامل موثر در پیشرفت تکلم

۱ - والدین : شرکت در مکالمات خانوادگی -اصلاح تلفظ های ناصحیح و ...

۲ - تلویزیون و وسایل دیجیتالی : برنامه کودک و ...

۳ - توانایی خواندن : افزایش خزانه لغات و ...

۴ - معلمان : نقش الگویی معلم در سخن گفتن و بیان کلمات

تکلم کودکان در جنبه های مختلف زیر پیشرفت می کنند:

۱ - خزانه ی لغات :

الف) لغات مربوط به آداب و معاشرت

ب) لغات مربوط به رنگ ها

ج) لغات مربوط به پول

د) لغات مربوط به زمان

و) لغات عامیانه و توهین آمیز

ه) لغات سری و رمزی

نکته : دختران در مقایسه با پسران خزانه ی لغات خود را بیشتر گسترش می دهند

۲ - تلفظ : در خانواده های دو زبانه مشکلات تلفظ بیشتر مشاهده می شود

۳ - جمله سازی : یک کودک شش ساله تقریبا باید در هر نوع جمله سازی تسلط داشته باشد

۴ - درک و فهم زبان : مهم ترین مهارت در این زمینه تمرکز حواس است

۵ - محتوای تکلم : تنها تغییری که در تکلم کودک در این دوره از نظر رشد پیدا می شود تبدیل تکلم خودمدار به تکلم اجتماعی است

۶ - میزان صحبت : پرگویی و زیاد حرف زدن که از خصوصیات تکلم در دوره ی کودکی اول است که در کودکی دوم به حد تعادل میرسد

ج (رشد شناختی

الف (مفهوم نگهداری ذهنی : منظور از نگهداری ذهنی این است که اگر ظاهر اشیای خارجی (از جهات مختلف) تغییر کند وضع آنها در ذهن کودک ثابت میماند و او چنین تشخیص می دهد که اشیای به ظاهر تغییر کرده همان اشیای سابق هستند و فرقی نکرده اند

ب (مفهوم طبقه بندی : کودک اشیای مختلف را بر حسب شکل یا رنگ به راحتی طبقه بندی میکند و از نوعی منطق که به آن منطقی عملیاتی میگویند استفاده میکنند

ج (مفهوم ترتیب یا ردیف کردن

د (مفهوم زمان و مکان

د) رشد اخلاقی : (نگرش ها و رفتار های اخلاقی)

مراحل رشد اخلاقی پیاژه :

الف) ۷ تا ۹ سالگی واقع گرایانه

ب) ۹ تا ۱۱ سالگی کنش و واکنش متقابل

الف) پیاژه سالهای بین ۷ تا ۹ سالگی را مرحله واقع گرایانه در رشد اخلاقی میدانند که از قدرت خارجی (معمولاً والدین) صادر شده اند و غیر قابل تغییر اند . اخلاق در این دوره بر مبنای مطلق بینی متداول و شایع است کودک در این مرحله جملاتی مانند (مامان من میگوید) یا (معلم من میگوید) یا (پدر من میگوید) را زیاد به کار میبرد به عقیده ی او هر گونه انحراف از قوانینی که پدر، مادر ، معلمان و مربیان صادر کرده اند نوعی تنبیه حتمی به همراه دارد

ب) سالهای ۹ تا ۱۱ سالگی به بعد کودک قوانین اخلاقی را به صورت اختیاری و قابل تغییر مورد نظر قرار میدهد و به عبارتی قوانین خارجی را به طور مطلق نمی پذیرد و نوعی کنش و واکنش متقابل بین او و محیط بوجود می آید اخلاق در این مرحله برای کودک درونی میشود . کودک در این مرحله در قضاوت اخلاقی خود فقط به اعمال و پیامدهای ظاهری رفتار توجه نمیکند بلکه انگیزه ها و نیت ها احساسات و دیدگاه های دیگران را نیز در رفتاری که از آنها صادر شده مورد نظر و اهمیت قرار میدهد

و (رشد عاطفی

کودک یاد میگیرد چگونه واکنش های عاطفی و هیجانی خود را کنترل کند

انواع واکنش های عاطفی کودک در این دوره :

۱ - **خشم :** نزاع بر سر اسباب بازی

۲ - **ترس :** داستان ها و تصاویر و برنامه های تلویزیون که به صورت وحشتناک و ترسناک ارائه میشود

۳ - **حسادت :** توانایی یا دارایی یه کودک دیگر برای او به شکل تقویت شده ای مطرح می شود له و شکایت از نداشتن آنچه دیگران دارند

۴ - **کنجکاوی :** از موضوعات مهمی که کودکان در این دوره میخواهند بدانند بدن و کارکرد آن است

۵ - **لذت (خوشی) :** کودک از شلوغی ، شوخی ، فریب دادن و دروغ گفتن احساس لذت و خوشی میکند

۶ - **غم :** کودکان ممکن است به خاطر از دست دادن آنچه دوست دارند یا برای آنها اهمیت دارد غمگین و افسرده شوند

۷ - **محبت :** در سنین پایین تر محبت های آنها به صورت عملی مانند بوسیدن ، در آغوش گرفتن و نوازش کردن نشان داده می شود

برخی از واکنش های شدید عاطفی کودکان ؟

الف (رفتن به مدرسه و کلاس اول

ب (جدایی والدین

ج (مرگ والدین

د (مهاجرت

و (تغییر محل مدرسه

نکته : غیر از مدرسه هر تغییر قابل ملاحظه ی دیگر در زندگی کودک او را دچار آشفتگی هیجانی و هیجان پذیری زیاد میکند

ه (رشد اجتماعی

الف (گروههای همسالان

ب (ارتباط با خانواده

ویژگی های گروههای کودکان ؟

۱ (گروههای کودکان گروههای هم بازی است .

۲ (اعضای گروه از یک جنس هستند .

۳ (تعداد اعضای گروه ۳ یا ۴ نفر است .

۴ (فعالیت های گروهی کودکان بیشتر فعالیت هایی است که نزد جامعه و بزرگسالان مطلوب و خوشایند است .

تأثیرات گروه بر کودکان ؟

- ۱ - زمینه های استقلال کودک را از بزرگسالان فراهم میکند .
- ۲ - همکاری و تعاون با دیگران را به کودکان آموزش میدهد .
- ۳ - به کودکان یاد میدهد که چگونه رفتار اجتماعی قابل قبول داشته باشد .
- ۴ - به کودکان رقابت با دیگران را یاد میدهد .
- ۵ - پذیرش مسئولیت و انجام دادن آن را به کودک یاد میدهد .
- ۶ - به کودک می آموزد چگونه در رفتار بد دیگران دخالت کرده آنها را اصلاح کند .
- ۷ - صداقت و وفاداری نسبت به دیگران را به کودک یاد میدهد .

عوامل موثر بر روابط خانوادگی در کودکان

۱ - بالا رفتن انتظارات والدین : با ورود کودک به دبستان انتظارات والدین افزایش می یابد .

۲ - تغییر نگرش های کودکان نسبت به والدین : در این دوره کودکان علاوه بر والدین ، معلمان را نیز به عنوان منبع اطلاعاتی می پذیرند

۳ - برخورد های میان خواهران و برادران : معمولا کودکان بزرگتر به ظاهر و رفتار کودکان کوچک تر از خود انتقاد می کنند

ی) رشد نقش جنسی و تفاوت های جنسیتی

پسر در محیط خانه بیشتر بر رفتار پدر و دختر بیشتر به رفتار مادر توجه میکند .
در محیط بیرون از خانه و مدرسه به همبازی ها و همسالان موافق با جنس خود تمایل پیدا میکند .

تفاوت های دختران و پسران در این دوره :

الف) رشد جسمانی : ساختمان بدنی پسرها و دخترها - هورمون آندروژن و تستوسترون در پسرها و هورمون استروژن در دخترها .

ب) رشد شناختی : هویت جنسی در دختر و پسر - من دختر هستم زیرا بیشتر شبیه مادرم هستم .

ج) رشد عاطفی : تفاوت در نوع ابراز علاقه و محبت دختر و پسر

د) رشد اجتماعی : نقش گروه همسال - نوع و تیپ خانواده و...

دکتر حسین لشکری

مشاور کودک و نوجوان، تحصیلی و شغل

سایت

www.basiratenovin.com

اینستاگرام

@basirate_novin

تلگرام

@basiratenovin

@Drlashkarii

تماس

09904294359